

Esikisä. foto 22/26.2.1988

M

TERVO KK KOULUKESKUS

Varhaismetallikautisen
asuinpaikan koekaivaus 1987
Helena Taskinen

SISÄLLYS

JOHDANTO	1
KAIVAUSPAIKAN ESITTELY	2
OTE PERUSKARTASTA 1:20 000 3313 07 TERVO	3
KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	4
KAIVAUSTEKNIikka	5
MAALAJIT / KULTTUURIKERROS	6
KIINTEÄT RAKENTEET	7
LÖYDÖT	7
KAIVAUSLÖYDÖT (luettelo löydöistä)	8
YHTEENVETO	8
LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ NEGATIIVEISTA	9
LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ DIAPOSITIIVEISTA	10
LUETTELO KARTOISTA	12
LUETTELO KOEKUOPPIEN PINTA- JA POHJAKORKEUKSISTA	13
VALOKUVIA	14
YLEISKARTTA 1:1000 A2	17
PINTA- JA POHJAVAAITUSKARTTA KOEOJAN RUUDUISTA 70-114/200 1:50 A3	18
TASOKARTAT KOEOJAN RUUDUISTA 70-78/200, TASOT 1-2, 4-6 1:25 A3	19
TASOKARTTA KOEOJASTA, RUUDUISTA 70-114/200, TASOSTA 3 1:25 A2	24
PROFIILIKARTTA KOEOJASTA, RUUDUISTA 69-114/200 1:25 A2	25
LIITE: TERVON KIRKONKYLÄN ESIHISTORIAALLISET LÖYTÖPAIKAT	26

JOHDANTO

Tervon kk Koulukeskus oli esihistorian toimiston koekaivausryhmän kaivauskohteena 15.-26.6.1987. Koekaivausten syynä oli Tervon kunnan kirjasto- ja liikuntatilojen rakennushanke, Koulukeskuksen alueelle, peruskoulun yläasteen rakennuksesta lounaaseen ja nuorisotalosta etelään sijaitsevan metsikön kohdalle.

Koekaivauksissa tutkittiin 64 m^2 , joista 1 metrin levyisen koeojan avulla 46 m^2 ja $1 \times 1 \text{ m}$ kooltaan olleiden koekuoppien avulla 18 m^2 .

Koekaivauksia johti HuK Helena Taskinen ja kartanpiirtäjänä oli fil. yo Simo Vanhatalo. Kaivauksella työskenteli lisäksi 5 tervolaista kaivajaa, joiden palkkakustannuksista (11 747 mk) vastasi Tervon kunta.

Helsingissä 22. joulukuuta 1987

Helena Taskinen

TERVO KK KOULUKESKUS

- varhaismetallikautisen asuinpaikan koekaivaus 1987

Kunta: Tervo

Kylä: Riitlampi

Tila:

Maanomistaja 1987: Tervon kunta

Peruskartta: 3313 07 TERVO (1973)

Kaivausalueen koordinaatit: x = 6983 19

y = 487 61

z = 98-102

Kertomukseen liittyvät löydöt: KM 23 699:1-36 (nro 36
hiilinäyte) (Diar. 12.8.1987)

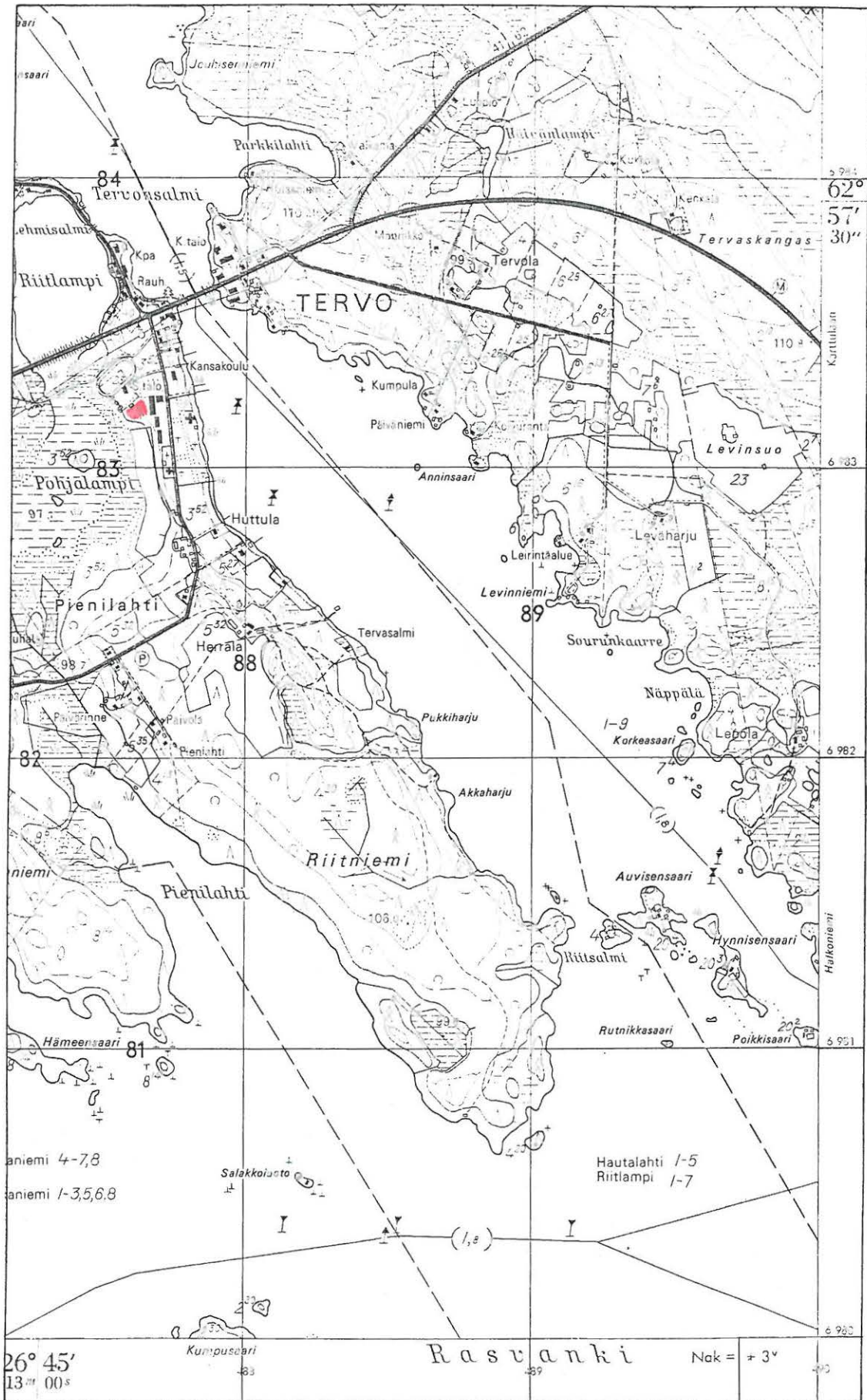
Tervon kk Koulukeskuksesta aikaisemmin tulleet löydöt:
KM 19220, 22881

Aikaisemmat tutkimukset: M. Huurre, tarkastus 1985

Sivut 14-16 ovat kuvatauluja, joissa on kuvia negatiiveista 69181-69202

Kertomukseen liittyvät diapositiivit nrot 13462-13478

Luettelo kartoista, negatiiveista ja diapositiiveista on kertomuksen lopussa.

Koekaivausalue merkitty karttaan punaisella

KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Nimityksellä Koulukeskus tarkoitetaan noin 400 m pitkää aluetta Tervon kirkonkylässä Pohjalammen ja Tervonsalmen välisellä kannakkeella, peruskoulualueen lähistöllä. Tältä alueelta on aiemmin tullut esille irtolöytöinä kivikautisia asuinpaikkalöytöjä kahdesta eri kohtaa. Koekaivauskohteen lisäksi tuli kesän 1987 aikana irtolöytöjä kahdelta muulta kohdalta tätä aluetta. Lisäksi "kerrotaan" löytyneen tulisijoja sekä kivikautisia löytöjä muualtakin tämän alueen kohdalta.

Vuoden 1987 koekaivaus sijoittui 58 x 72 kooltaan olleelle alueelle peruskoulurakennuksesta lounaaseen ja nuorisotalosta etelään sijaitsevan metsikön kohdalle.

Koekaivausalue oli koillisosastaan, metsikön yläosasta, kuivaa mäntymetsää, jonka aluskasvillisuutena oli varpu- kasveja ja jäkälää. Maaperä oli hienoa, kivetöntä hiesua.

Koeojan linjalta 90 lähtien maasto alkoi viettää loivasti lounaaseen päin. Näillä kohdin alueen puustossa oli havaittavissa runsaasti myös kuusta ja katajaa. Maaperä oli hienoa, kivetöntä hiekkaa.

Lounaisosassa koekaivausalue rajoittui suohon, jonka keskiosassa oli pieni lampi. Koekuopan 64/200 kohdalla koekaivausalue oli jo hyvin kosteaa, suomaista.

KAIVAUSTEKNIikka

Tutkittavalle alueelle paalutettiin 46 m pitkä ja 1 m leveä koeoja, ruudut 70-114/200 koillinen - lounas -suuntaisesti. Koeojan lounaispäähän paalutettiin 1 x 1 m kooltaan olleet koekuopat ruutujen 69/200, 64/200 ja 56/200 kohdalle. Muualle koekaivausaluetta kaivettiin 23 kpl 1 x 1 m kooltaan olleita koekuoppia. Niiden sijainti ilmenee s. 17 olevasta yleiskartasta.

Koeojan ja koekuoppien alueilta poistettiin ensiksi lapi-oilla turve, jonka jälkeen kaivamista jatkettiin 10 cm tasoissa kaivauslastoilla. Löydöt otettiin talteen tasoittain ja kaivausruuduittain (koeojan alueelta 2 x 1 m olleelta alueelta ja koekuoppien alueelta 1 x 1 m alueelta). Kaivamista jatkettiin niin kauan, kunnes oli edetty löydöttömään ja maaväreiltään puhtaaseen maahan saakka. Koeojan alueella edettiin syvimmälle ruutujen 70-86/200 alueella, jossa kaivettiin noin 60 cm syvyyteen. Koekuoppien alueella kaivettiin myös löydöttömään ja maaväreiltään puhtaaseen maahan saakka, aina kuitenkin vähintään 50 cm syvyyteen.

Koeojasta piirrettiin taso- ja profiilikartat mittakaavaan 1:25 ja pinta- ja pohjavaaituskartat mittakaavaan 1:50.

Kiintopisteenä koekaivauksella oli peruskoulun yläasteen länsipuolelta puretun parakkirakennuksen pohjapalkki (ks. kiintopisteen sijaintia yleiskartalta s. 17). Sen absoluuttinen korkeus on 102,40 m mpy. Koneen lukema oli 101. Kiintopisteen absoluuttinen korkeus on siirretty Tervon kunnan mittapisteestä nro 46, jonka korkeudeksi kunnan tekninen toimisto on ilmoittanut 103,53 m mpy.

Koeoja ja kaikki koekuopat peitettiin kaivauksen päätyttyä.

MAALAJIT /KULTTUURIKERROS

Turvekerroksen paksuus oli koekaivausalueella 10-15 cm ja se oli koko alueella alaosastaan hiilipitoista. Turvekerroksen alapuolella oli 5-15 cm paksu huuhtoutuneen maan kerros, joka oli osittain myös yläpuolella olleen hiilikerroksen värjäämää. Palanutta hiekkaa esiintyi ruskean hiekan seassa pienehköinä läikkinä. Suurempana yhtenäisenä alueena palanutta hiekkaa esiintyi ruutujen 70-78/200 alueella sekä ruutujen 110-112/200 alueella. Palaneen hiekan paksuus oli paksuimmillaan noin 25 cm.

Likamaata esiintyi selvimmin ruutujen 80-84/200 alueella (ks. diakuvaa 13474), mutta myös pieninä läikkinä muualta, kuitenkin pääasiassa vain linjan 90 lounaispuolella. Likamaakerroksen paksuus oli 10-15 cm. 10-25 cm paksun ruskean hiekkakerroksen alla oli puhdasta, hienoa hiesua tai savi-hiesua.

Koekuopan 80/210 kohdalla oli noin 35 cm syvällä ruudun itäosassa havaittavissa ruoste-/punamultalaikkuja noin 15 cm paksultti (ks. diakuvaa 13475). Havaitut laikut olivat puhtaan savi-hiesukerrostuman alla ja sen johdosta ne on tulkittu luontaisiksi esiintymiksi.

Koekuopan 110/220 kohdalla, sen itäosassa oli noin 25-45 cm syvällä hiililaikkuja ja palanutta hiekkaa (ks. diakuvia 13476-77). Koekuopan alueella ei ollut kuitenkaan havaittavissa kulttuurimaata eikä sen alueelta tulleet esille asuinpaikkalöytöjä. Hiililäikät on tulkittu aiheutuneeksi puun kannosta ja juurista.

KIINTEÄT RAKENTEET

Kuopanne

Koeojan ruudun 72/200 kohdalla oli matalahko, soikeahko kuopanne, jonka koko oli noin 1,0 x 1,5 m. Kuopanne näkyi maanpinnalle noin 25 cm syvänä painaamana. Tasossa 3 oli kuopanteen kohdalla havaittavissa runsaasti hiili- ja nokimaata (ks. kuvaa 6 s. 16 sekä diakuvia 13470-73). Kuopanteen kohdalta on tasosta 3 otettu hiilinäyte (KM 23699:36). Koeojan ulkopuolella ollut osa kuopanteesta jouduttiin jättämään tutkimatta koekaivausajan lyhyiden johdosta.

LÖYDÖT

Koeojan alueelta tuli esille löytöjä ruutujen 69/200, 72-78/200 sekä ruutujen 84-96/200 alueelta. Koekuopista 70/180, 70/210, 80/210, 86/210 sekä 70/220 tuli esille löytöjä. Koekuoppien sijainti ilmenee yleiskartalta s. 17.

Löytörikkain kaivaustaso oli taso 2, josta tuli esille kuonakappale, 1 metallikappale, 1 saviastianpala, 15 kvartsi-iskosta sekä 16 kvartsiitti-iskosta. Seuraavaksi löytörikkain kaivaustaso oli taso 1, josta tuli esille 1 pronssilevyn kappale ja 12 kvartsi-iskosta. Tason 4 jälkeen ei tullut enää esille löytöjä.

Sivulla 8 olevasta luettelosta käyvät ilmi löydöt ja löytöjen lukumäärät.

KAIVAUSLÖYDÖT

Koeoja:

- pronssilevyn kappale	1 kpl
- metallikappale	1
- kuonakappale	1
- kvartsi-iskoksia	19
- kvartsiitti-iskoksia	19

Koekuopat:

- saviastian kylkipala	1 kpl
- savitiivistettä	1
- kvartsi-iskoksia	15
- kvartsiitti-iskoksia	4

YHTEENVETO

Koekaivauksissa kartoitettiin 58 x 72 m kooltaan ollut alue Tervon kk Koulukeskuksen alueella. Koeojan ja koe-kuoppien avulla tutkittiin tätä aluetta 64 m².

Koekaivausten tulosten perusteella on todettavissa, että kartoitetun alueen kohdalla on vähintään 50 x 50 m kooltaan oleva varhaismetallikautinen asuinpaikka. Lisäksi tulee huomioida, että asuinpaikka-alue voi jatkua vielä kartoitetun alueen ulkopuolellekin, lähinnä koillinen - lounas -suuntaisen koekaivauslinjan 220 eteläpuolelle.

Tervon kk Koulukeskus kuuluu muinaisjäänösluokituksessa luokkaan II.

LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ NEGATIIVEISTA

- 69181-184 Maisemakuva (panoraamakuva) tutkimusalueesta ennen kaivausten aloittamista. Kuvattu pohjoiskoillisesta.
- 69185-88 Maisemakuva (panoraamakuva) tutkimusalueesta ennen kaivausten aloittamista. Kuvattu koillisesta.
- 69189 Koeoja, ruudut 114-70/200 paalutettuna. Kuvattu koillisesta.
- 69190-91 Koeoja, ruudut 114-70/200, taso 1. Kuvattu koillisesta.
- 69192 Koeoja, ruudut 80-94/200, taso 3. Kuvattu lounaasta.
- 69193 Koeoja, ruudut 82-/200, taso 3. Kuvattu lounaasta.
- 69194 Koekuopan 110/210 seinämää (puun kannon ja juurien aiheuttamia hiililäikkiä). Kuvattu lännestä.
- 69195 Koeoja, ruudut 80-/200, taso 4. Kuvattu lounaasta.
- 69196 Koeoja, ruudut 70-78/200, taso 1. Kuvattu lounaasta.
- 69197 Koeoja, ruudut 70-78/200, taso 2. Kuvattu lounaasta.
- 69198 Koeoja, ruudut 72-78/200, taso 2. Kuvattu lounaasta.
- 69199 Koeoja, ruudut 70-78/200, taso 3. Kuvattu lounaasta.
- 69200-01 Kuopanne koeojan ruudussa 72/200, taso 3. Kuvattu luoteesta.
- 69202 Koeoja peitettynä kaivausten päätyttyä. Kuvattu lounaasta.

LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ DIAPOSITIIVEISTA

- 13462 Tervo kk Koulukeskus. Maisemakuva tutkimuskohteesta ennen kaivausten aloittamista. Kuvattu idästä.
- 13463 Tervo kk Koulukeskus. Maisemakuva tutkimuskohteesta ennen kaivausten aloittamista. Kuvattu pohjoisesta.
- 13464 Tervo kk Koulukeskus. Maisemakuva tutkimuskohteesta ennen kaivausten aloittamista. Kuvattu pohjoisesta.
- 13465 Tervo kk Koulukeskus. Koeoja, ruudut 114-70/200 paa-
lutettuna. Kuvattu koillisesta.
- 13466 Tervo kk Koulukeskus. Koeoja, ruudut 114-/200, taso
1. Kuvattu koillisesta.
- 13467 Tervo kk Koulukeskus. Koeoja, ruudut 70-78/200,
taso 1. Kuvattu lounaasta.
- 13468 Tervo kk Koulukeskus. Koeoja, ruudut 80- /200, taso
1. Kuvattu lounaasta.
- 13469 Tervo kk Koulukeskus. Koeoja, ruudut 70-78/200,
taso 2. Kuvattu lounaasta.
- 13470 Tervo kk Koulukeskus. Koeoja, ruudut 70-78/200, taso
3. Kuvattu lounaasta.
- 13471 Tervo kk Koulukeskus. Kuopanne koeojan ruudussa
72/200, tasossa 3. Kuvattu luoteesta.
- 13472 Tervo kk Koulukeskus. Kuopanne koeojan ruudussa
72/200, tasossa 3. Kuvattu luoteesta.
- 13473 Tervo kk Koulukeskus. Kuopanne koeojan ruudussa
72/200, tasossa 3. Kuvattu luoteesta.
- 13474 Tervo kk Koulukeskus. Koeoja, ruutu 82/200. Kuva
profiiliseinäimestä. Kuvattu kaakosta.
- 13475 Tervo kk Koulukeskus. Koekuopan 82/210 profiili-
seinämää. Kuvassa punamultaa(?), ruostetta. Kuvat-
tu lännestä.
- 13476 Tervo kk Koulukeskus. Koekuoppa 110/220, taso
6. Hiililäikät aiheutuneet kannosta ja puun juuris-
ta? Kuvattu lounaasta.

- 13477 Tervo kk Koulukeskus. Koekuoppa 110/220, taso 9.
Kuvattu lounaasta.
- 13478 Tervo kk Koulukeskus. Koeoja peitettynä kaivauksen päätyttyä. Kuvattu lounaasta.

LUETTELO KARTOISTA

Yleiskartta 1:1000 A2

Pinta- ja pohjavaaituskartta koeojan ruuduista 70-114/200 1:50 A3

Tasokartat koeojan ruuduista 70-78/200, tasot 1-2, 4-6 1:25 A3

Tasokartta koeojasta, ruuduista 70-114/200, tasosta 3 1:25 A2

Profiilikartta koeojasta, ruuduista 69-114/200 1:25 A2

LUETTELO KOEKUOPPIEN PINTA- JA POHJAKORKEUKSISTA

Koekuoppa	pintakorkeus m mpy	pohjakorkeus m mpy
100/160	101,36	100,96
70/180	100,13	99,73
110/180	101,63	101,23
90/190	101,63	101,12
100/190	101,57	101,30
110/190	101,67	101,12
56/200	98,76	98,26 (pohjavesi 98, 36)
64/200	99,39	98,78
70/210	99,81	99,31
70/220	99,17	98,91
80/210	100,47	100,00
86/210	101,31	100,72
100/210	101,61	101,13
100/220	101,52	101,07
110/210	101,71	101,16
110/220	101,58	100,89
110/230	101,25	100,55

TERVO KK KOULUKESKUS 1987

Kuva 1: Maisemakuva tutkimusalueesta. Kuvattu koillisesta.

F. 69/189

Kuva 2: Koeoja, ruudut 114-70/200
paalutettuna. Kuvattu koillisesta.

F. 69/186

Kuva 3: Koeoja, ruudut 70-78/200
tasossa 1. Kuvattu lounaasta.

F. 69/192

Kuva 4: Koeoja, ruudut 70-78/200
tasossa 2. Kuvattu lounaasta.

F. 69/199

Kuva 5: Koeoja, ruudut 70-78/200
tasossa 3. Kuvattu lounaasta.

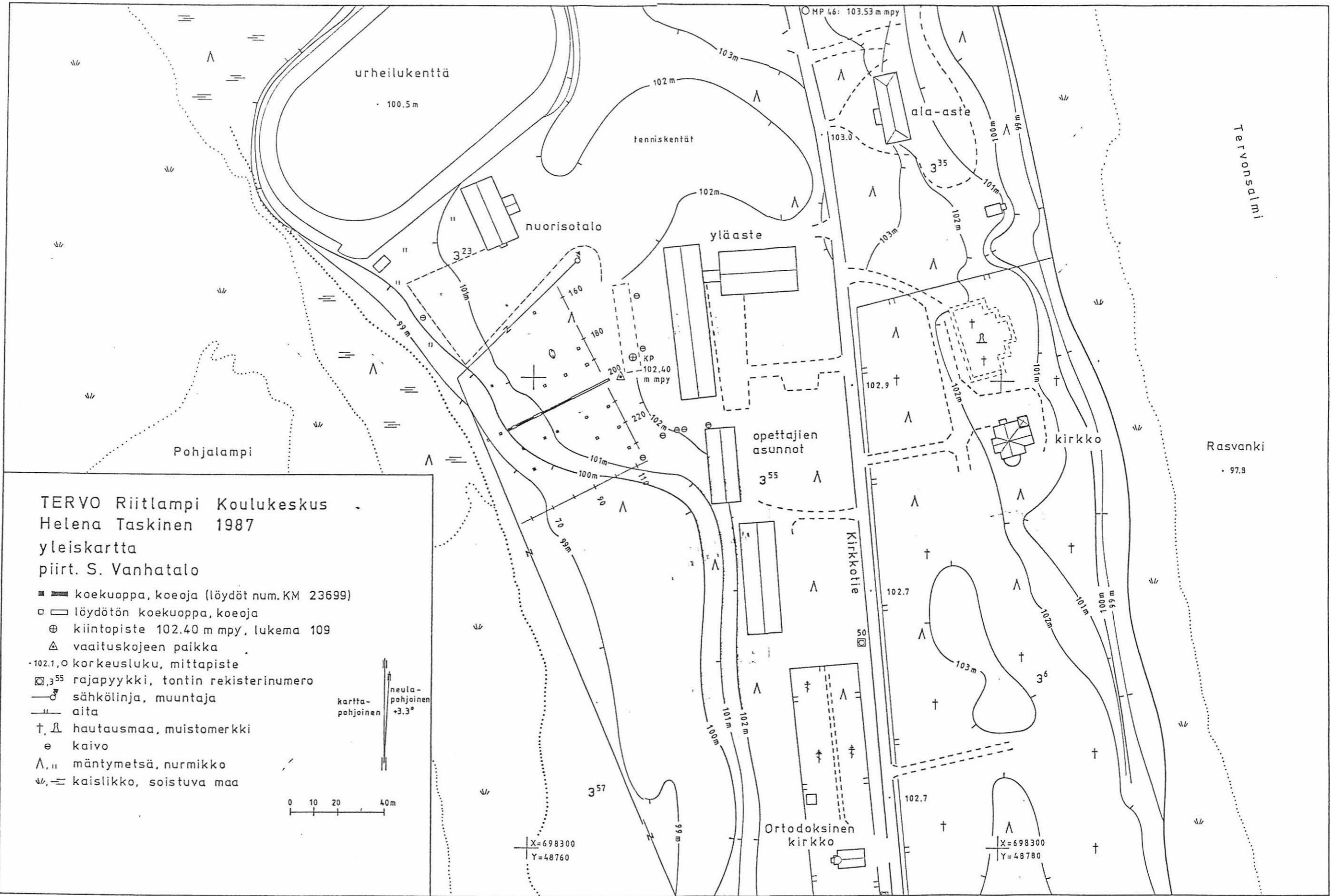
F. 69200

Kuva 6: Kuopanne koeojan ruudussa 72/200 tasossa 3. Kuvattu luoteesta.

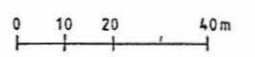
F. 69202

Kuva 7: Koeoja peitettynä kaivausten päätyttyä. Kuvattu lounaasta.

TERVO Riittlampi Koulukeskus
 Helena Taskinen 1987
 yleiskartta
 piirt. S. Vanhatalo

- koekuoppa, koeoja (löydöt num.KM 23699)
- löydötön koekuoppa, koeoja
- ⊕ kiintopiste 102.40 m mpy, lukema 109
- △ vaaituskojeen paikka
- 102.1.0 korkeusluku, mittapiste
- 3⁵⁵ rajapyykki, tontin rekisterinumero
- sähkölinja, muuntaja
- aita
- †, Δ hautausmaa, muistomerkki
- e kaivo
- Λ, II mäntymetsä, nurmikko
- ≡ kaislikko, soistuva maa

neula-
pohjoinen
+3.3°
kartta-
pohjoinen

X=698300
Y=48760

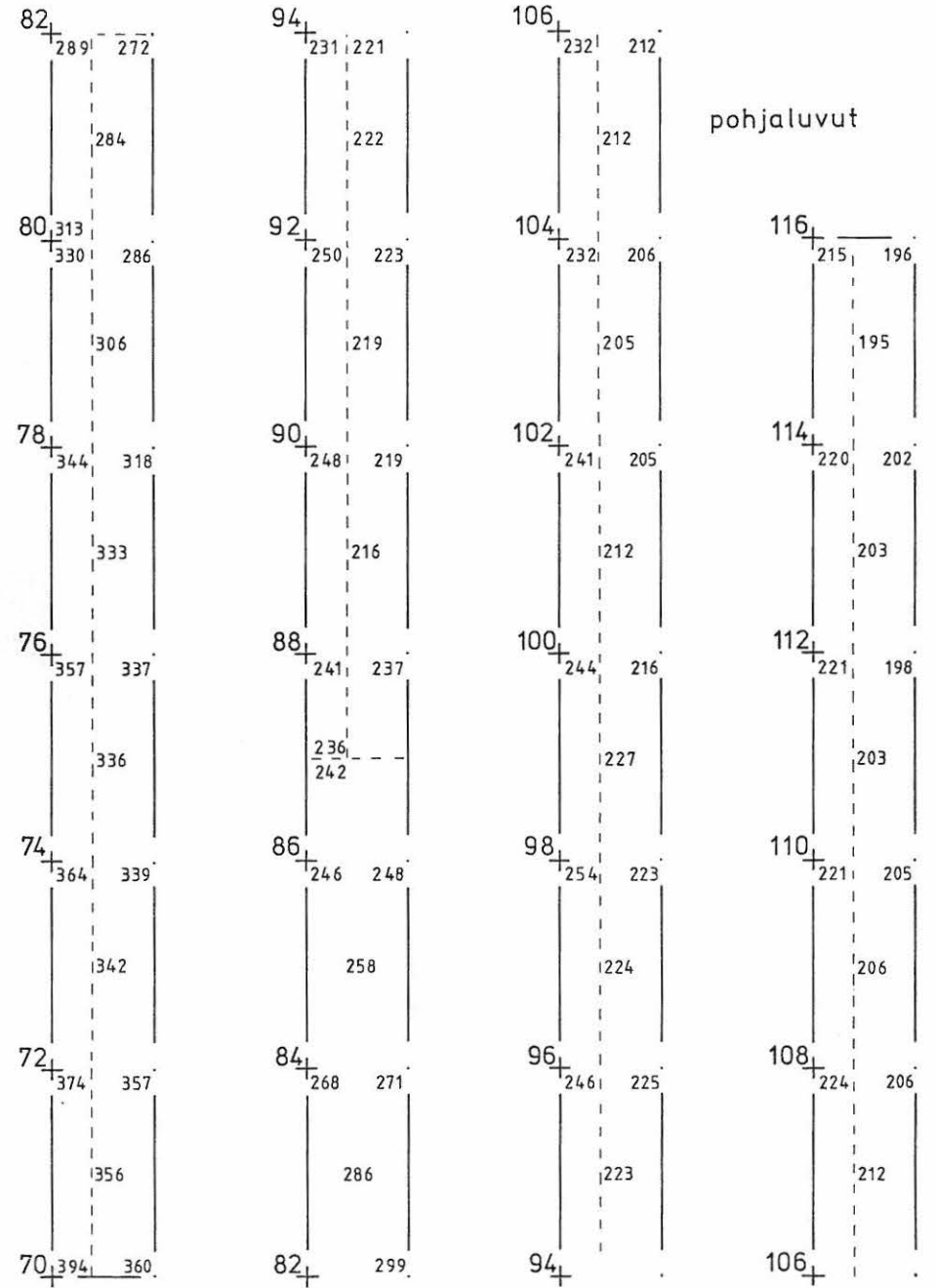
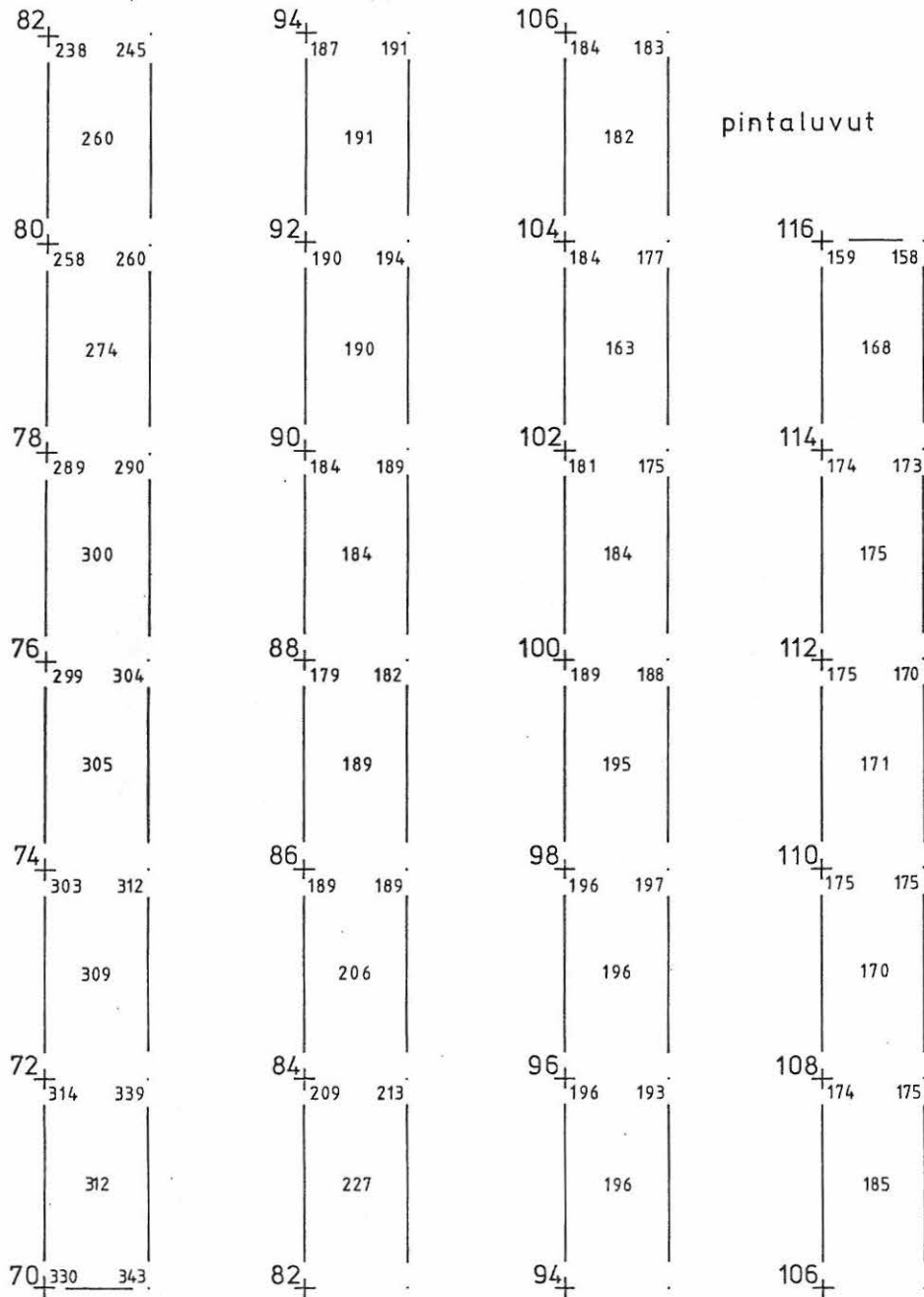
X=698300
Y=48780

TERVO Riitlampi Koulukeskus

H. Taskinen 1987

PINTA - JA POHJAAITUSKARTTA ruudut 70-114/200

kiintopiste 102.40 m mpy, lukema 109 piirt. S. Vanhatalo

TERVO Riitlampi Koulukeskus

Helena Taskinen 1987

ruudut 70-78/200 *EI HITTALAARINASSA*
mk 1:25

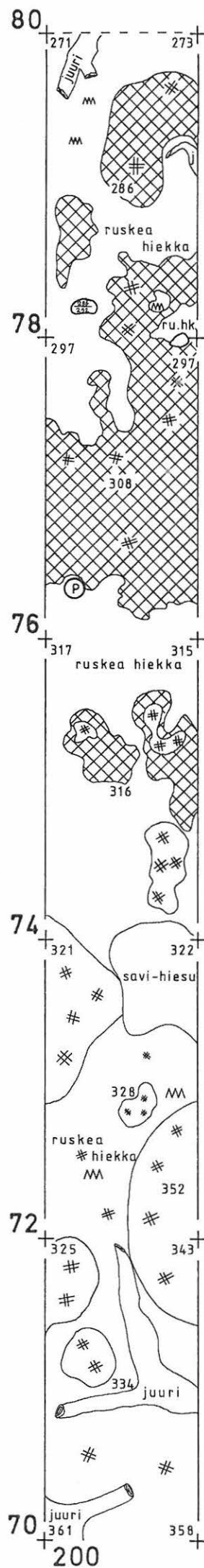
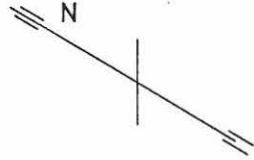
taso 1

kiintopiste 102.40 m mpy, lukema 109

piirt. S. Vanhatalo

- palanut hiekka (P) pronssilevyn katkelma
 hiili ja noki
 ruoste

0 0.5 1m

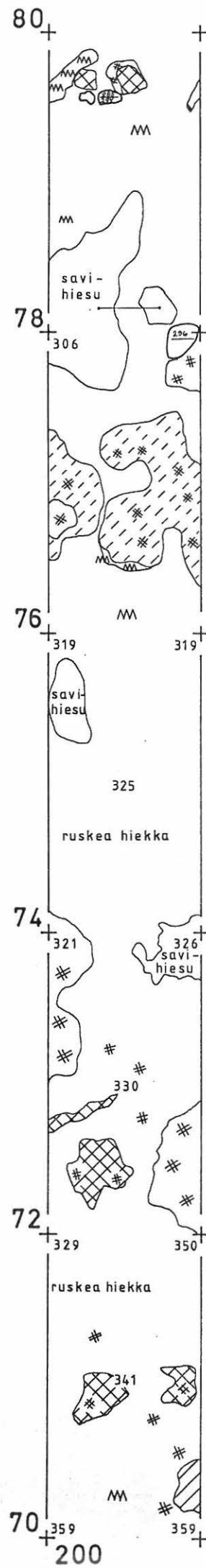
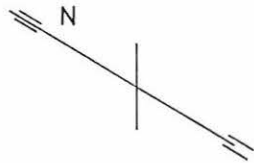
TERVO Riitlampi Koulukeskus
 Helena Taskinen 1987
 ruudut 70-78/200 *EI HITTAALAYSSA*
 mk 1:25

taso 2

kiintopiste 102.40 m mpy, lukema 109
 piirt. S. Vanhatalo

	palanut hiekka		likamaa
	hiili ja noki		heikko likamaa
	ruoste		

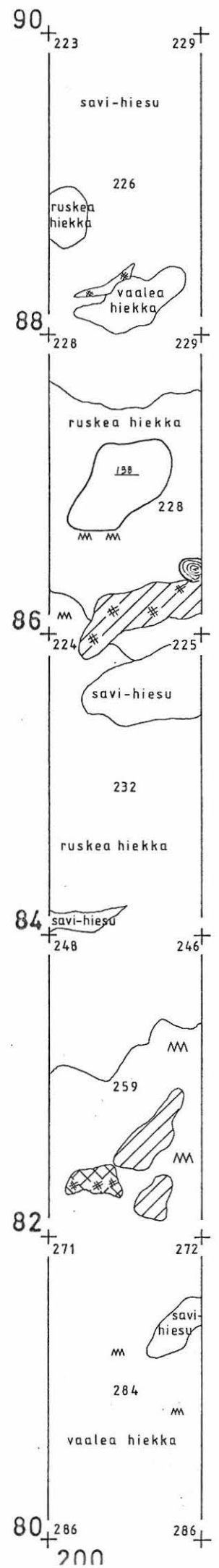
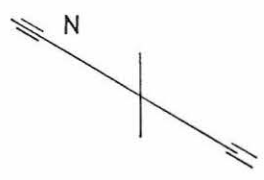
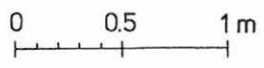
0 0.5 1m

TERVO Riitlampi Koulukeskus
 Helena Taskinen 1987
 ruudut 80-88/200 *EI HITTAKAANASSA* mk 1:25

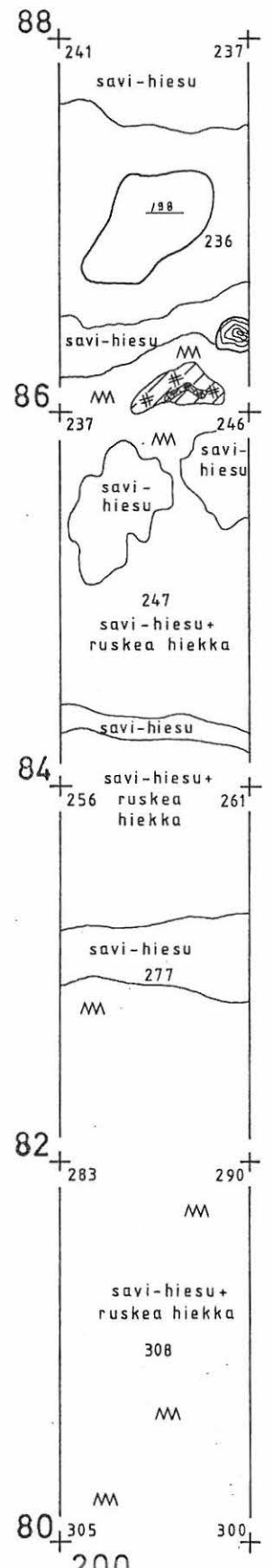
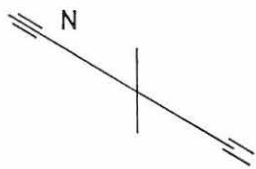
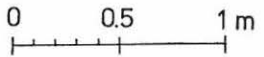
taso 4
 kiintopiste 102.40 m mpy, lukema 109
 piirt. S. Vanhatalo

- palanut hiekka likamaa
- hiili ja noki kanto
- ruoste

TERVO Riitlampi Koulukeskus
 Helena Taskinen 1987
 ruudut 80-86/200 ^{EI MITTAKAAVASSA} mk 1:25
 taso 5
 kiintopiste 102.40 m mpy, lukema 109
 piirt. S. Vanhatalo

- ▨ palanut hiekka ▨ likamaa
- ▨ hiili ja noki ▨ kanto
- ▨ ruoste

TERVO Riitlampi Koulukeskus

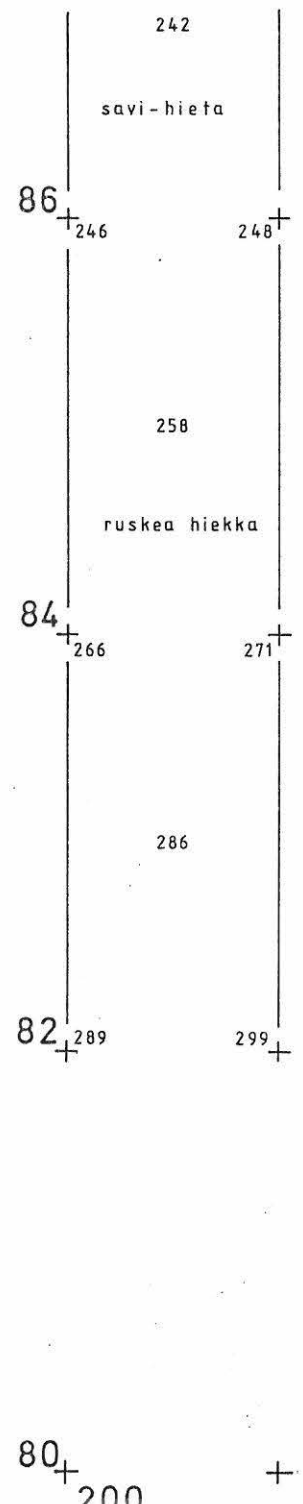
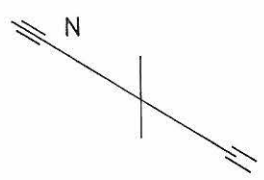
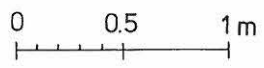
Helena Taskinen 1987

ruudut 80-86/200 *EI HITTAKAARVASSA* mk 1:25

taso 6

kiintopiste 102.40 m mpy, lukema 109

piirt. S. Vanhatalo

TERVO Riitlampi Koulukeskus

Helena Taskinen 1987

ruudut 70-114/200

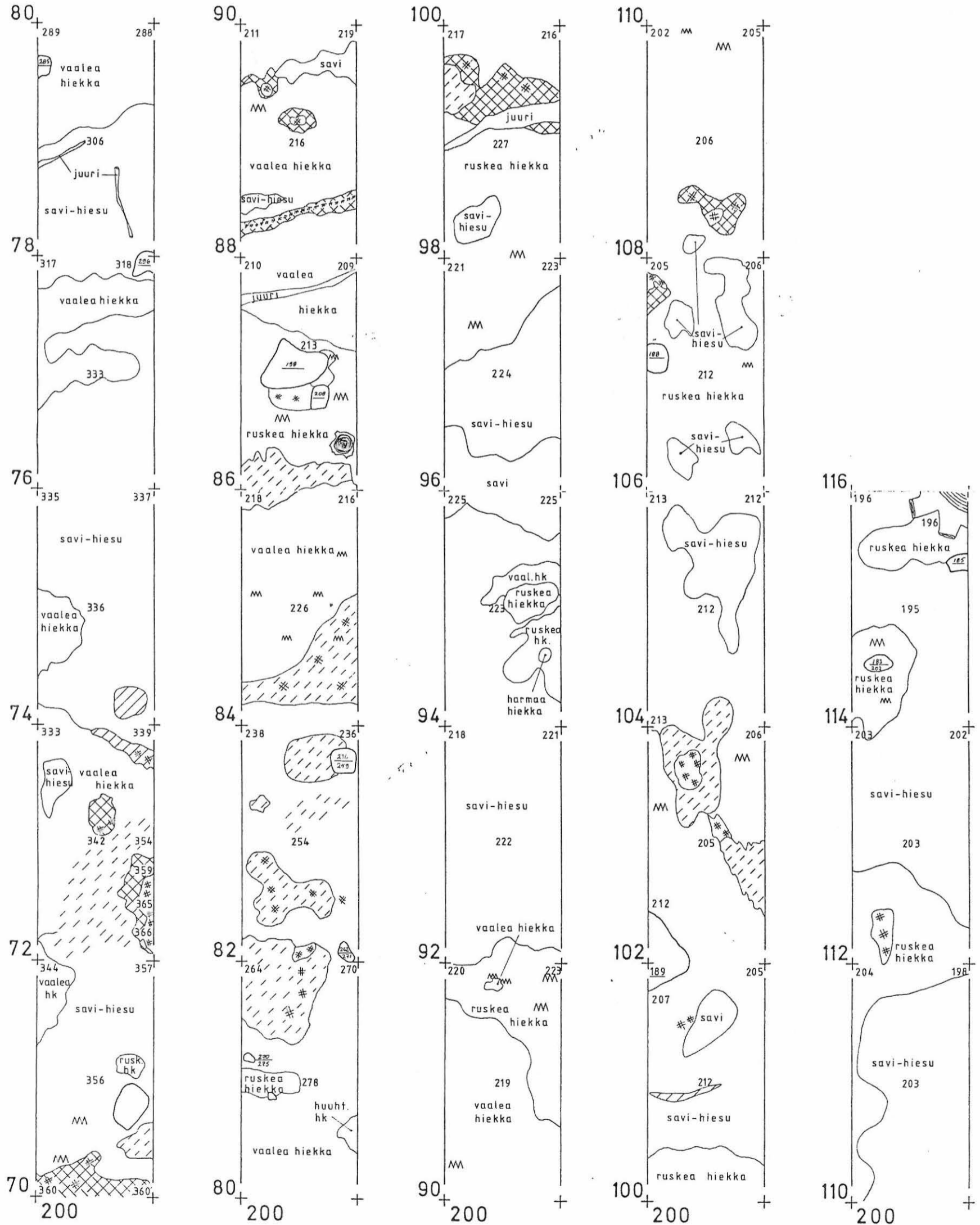
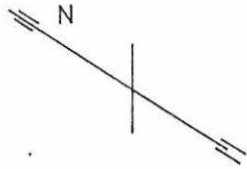
taso 3

kiintopiste 102.40 m mpy, lukema 109

piirt. S. Vanhatalo

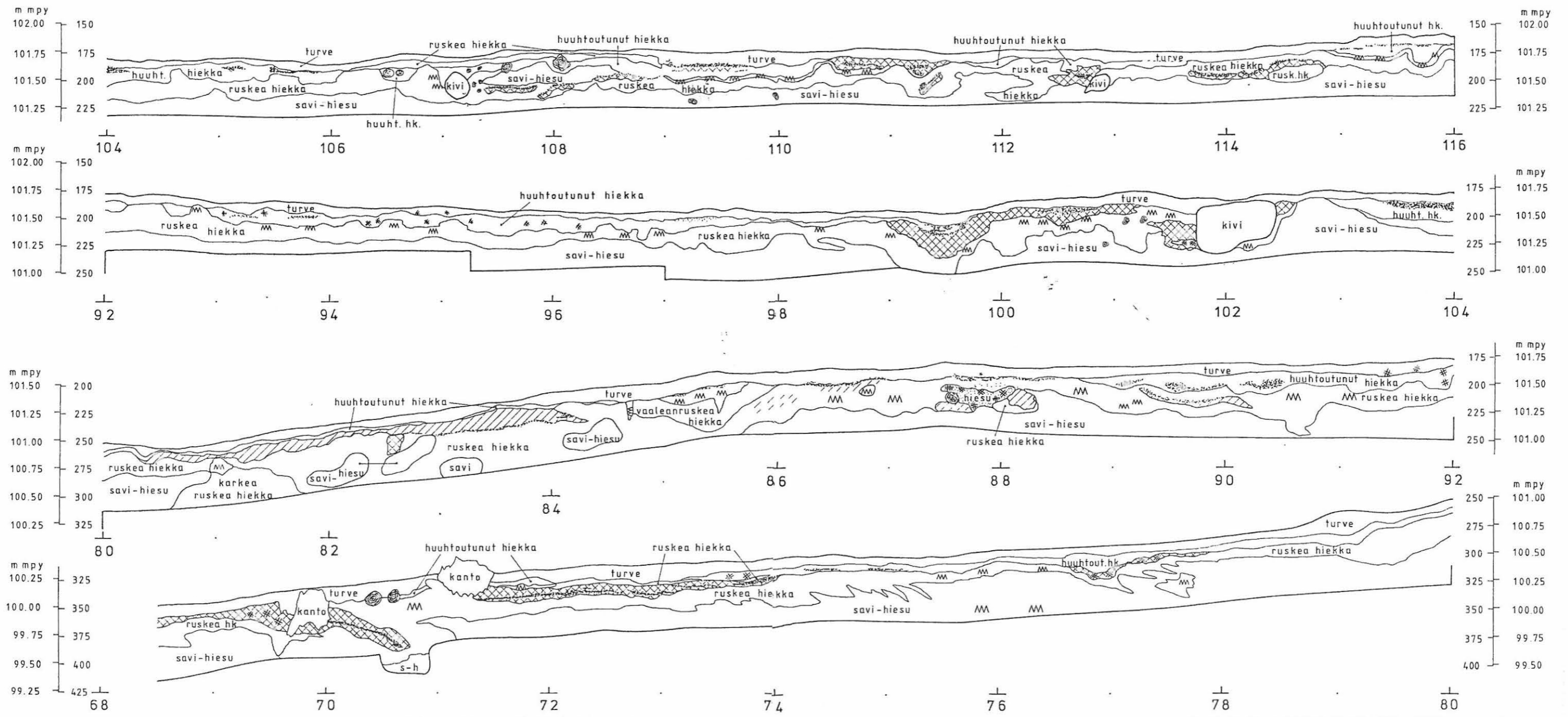
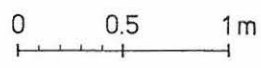
palanut hiekka	likamaa
hiili ja noki	heikko likamaa
ruoste	kanto

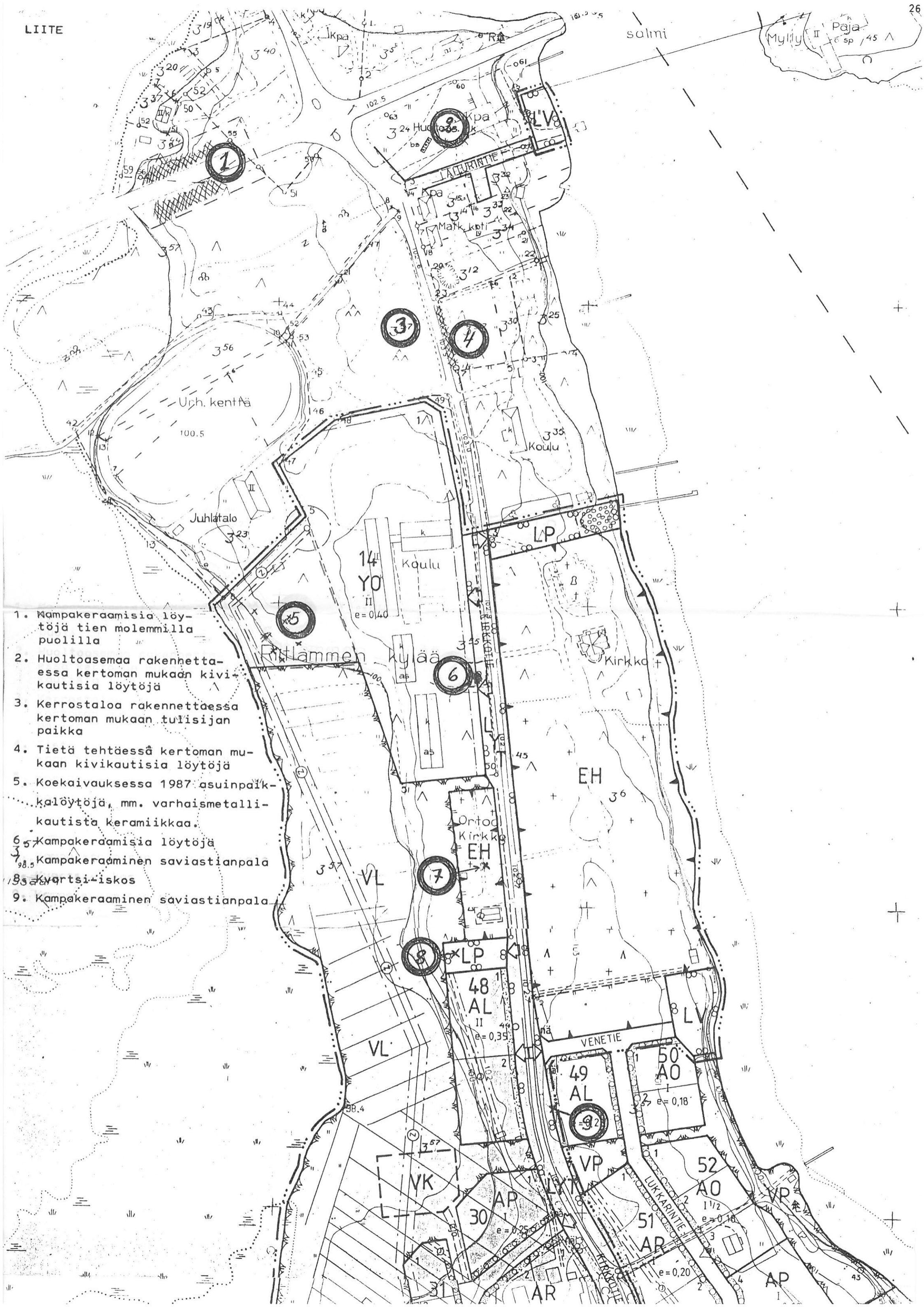
0 0.5 1m

TERVO Riitlampi Koulukeskus
 Helena Taskinen 1987
 profiili 68-114/200
 piirt. S. Vanhatalo
 kiintopiste 102.40 m mpy, lukema 109

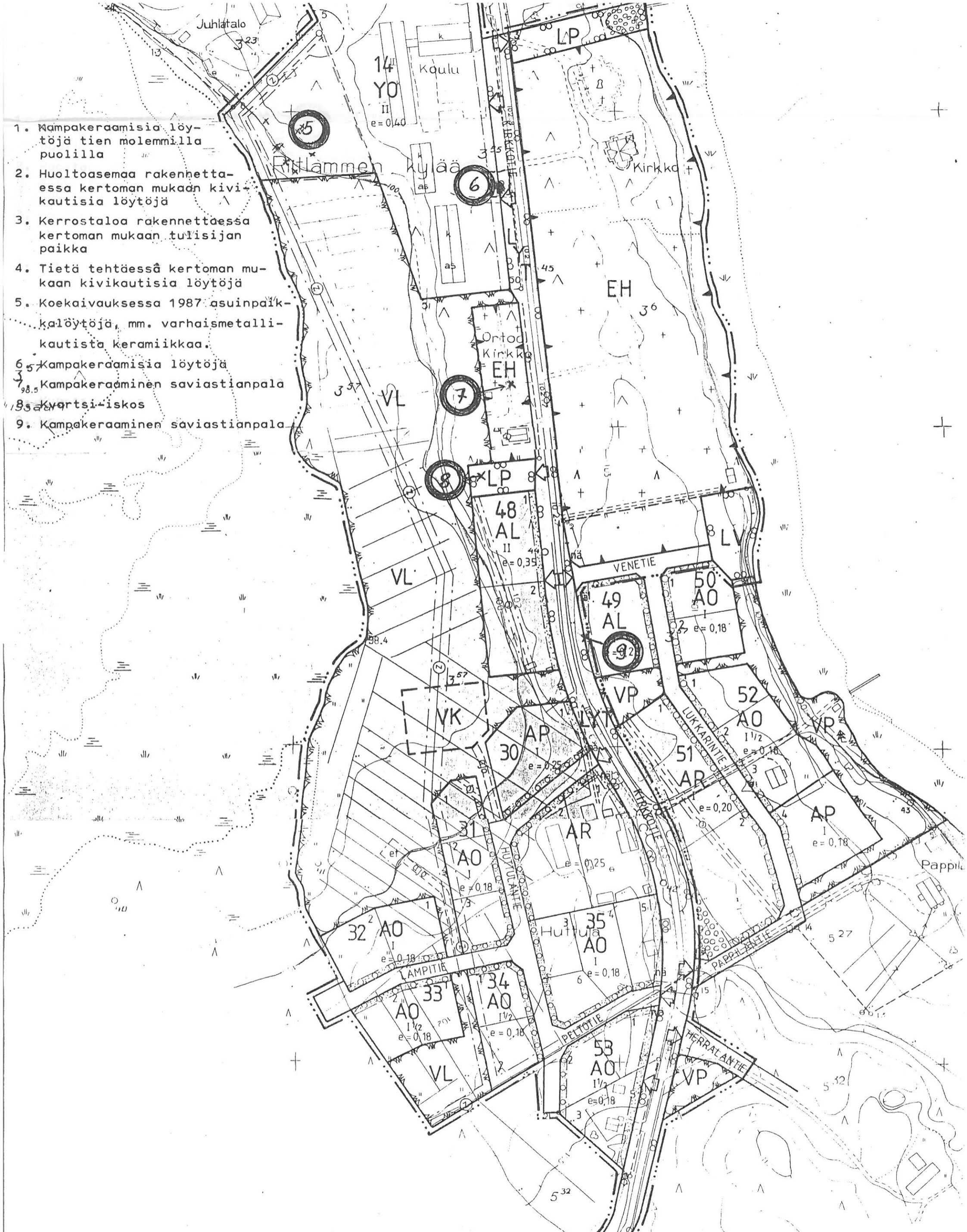
- palanut hiekka
- likamaa
- nokijuova
- ruoste
- hiili
- juuri

1. Kampakeraamisia löytöjä tien molemmilla puolilla
2. Huoltoasemaa rakennettaessa kertoman mukaan kivikautisia löytöjä
3. Kerrostaloa rakennettaessa kertoman mukaan tulisijan paikka
4. Tietä tehtäessä kertoman mukaan kivikautisia löytöjä
5. Koekaivauksessa 1987 asuinpaikkalöytöjä, mm. varhaismetallikautista keramiikkaa.
6. Kampakeraamisia löytöjä
7. Kampakeraaminen saviastianpala
8. Kvartsi-iskos
9. Kampakeraaminen saviastianpala

1. Kampakeraamisia löytöjä tien molemmilla puolilla
2. Huoltoasema rakennettaessa kertoman mukaan kivikautisia löytöjä
3. Kerrostaloa rakennettaessa kertoman mukaan tulisijan paikka
4. Tietä tehtäessä kertoman mukaan kivikautisia löytöjä
5. Koekaivauksessa 1987 asuinpaikkalöytöjä, mm. varhaismetallikautista keramiikkaa.
6. Kampakeraamisia löytöjä
7. Kampakeraaminen saviastianpala
8. Kvartsi-iskos
9. Kampakeraaminen saviastianpala

KAAVOITUKSEN POHJAKARTTA 1:2000
 KUNTA TERVO
 KYLÄT HAUTALAHTI, KNUUTILA JA RIITLAMPI
 LXXNI KUNPIN

KARTAN LAATIJA KUOPION MAANMITTAUSPIIRI
 maanmittausinsinööri
 Otto Kivimäen
 Olli Virolainen
 ILMAKUVAUS 1966 KARTOITUS 1966
 KARTOITUSMENETELMÄ STEREOKARTOITUS, A8
 KOORDINAATTIJÄRJESTELMÄ VALTION KORKEUSJÄRJESTELMÄ N60
 KARTTA HYVÄKSYTTY 11.6.1970 Matti Nummenmaa
 MATTI NUMMENMAA

Suonenjoen tielle

Liittyy A. Toiskisen kaiv. kart. 1987